

חולקיה הָדִיד. וַיֹּסֶף שְׁבַת אֶקְרֵי לְתַתָּא לְקַבֵּל
צְדִיק חַי עַלְמִין, דֶּאֶקְרֵי שְׁבַת לְעִילָּא וּבְגִינַּן כֵּד
בְּתִיב (דברים ה') עַל כֵּן צָנָה יְיָ אֱלֹהִיךְ.

תֵּא חַזִּי, כֵּד בָּעוּ יִשְׂרָאֵל לְמִבְּבָשׂ לְאַרְעָא דְּכַנְעָן
אֲקִיפּוּ לְהָשִׁיטָא יוֹמִין. (ימני) חַדָּא בָּכֶל יוֹמָא
לְקַבֵּל אִינּוֹן וּבְאֵי קְשׁוֹט דְּעַלְיהָזָן מִתְקִיִּים עַלְמָא.
וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָא, שְׁבַע זְמִינָן, לְקַבֵּל יוֹמָא דְּשִׁבְתָּא,
דָּאִיהוּ לְקַבֵּל צְדִיק דָּאִיהוּ זָן לְהָוֹ וּמִקִּיִּים לְהָוֹ
דְּבִתִּיב (משל ט) חַצְבָּה עַמּוֹדִיהָ שְׁבָעָה. וּבְתִיב (משל י')
וְצְדִיק יִסּוּד עַולְם, אִיהוּ יִסּוּד וּעֵיקָרָא דָכֶל אִינּוֹן
זְפָאִין. וְאֵי לָאו זְבוֹתָהָזָן דְּצְדִיקִיא, לֹא הָוֹ יִבְלִין
לְמִבְּבָשָׂה. הַדָּא הוּא דְּבִתִּיב (דברים ט) לֹא בְּצִדְקָתָךְ
וּבְיִשְׁרָר לְבָבֶךְ וְגַוְ' וְלִפְעָן חֲקִים אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע הַלְּאָבָתִיךְ. (שמות ס) בִּבְדָּר אֶת אָבִיךְ, בְּרוֹא

לשון הקודש

משה. הַהּוּד – חָלֻקוּ שֶׁל אַהֲרֹן, בַּי בְּלִי
הַשְּׁבִיעִי שְׁבַע פָּעָם בְּנֵגֶד יוֹם הַשְּׁבָת,
– (פנוי) בְּנֵגֶד חָלֻקוּ שֶׁל יוֹסֵף. הַפְּמַלְכָה –
– חָלֻקוּ שֶׁל דָוִיד. וַיֹּסֶף נִקְרָא שְׁבָת
לִמְטָה, בְּנֵגֶד צְדִיק הַיְהוּדָה וְעַלְמִים שִׁנְקָרָא
שְׁבָת לְמַעַלָּה, וּמִשּׁוּם כֵּד בְּתוּב (דברים ח)
עַל כֵּן צָנָה הַיְהֹוִה אֱלֹהִיךְ.

בָּא וּרְאָתָה, בְּאַשְׁר רְצָוּ יִשְׂרָאֵל לְכַבֵּשׂ
לְאַרְצָן בְּנֵגֶד, הַקִּיפּוּ אֶתְהָ שְׁשָׁה יָמִים,
(פעט) אֶחָת בָּכֶל יוֹם, בְּנֵגֶד אֶתְהָ צְדִיקִי
אֶמֶת שְׁעַלְיָהָם עוֹמֵד הַעוֹלָם, וּבְיוֹם

דְּגַנְּצָח דְּאַחִיד בֶּה מִשְׁה וַיַּגֵּן לְהָ. דְּהָא מִשְׁה הָנָה
מַוְקִיר לְקַוְדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאוֹרִיְתָא.

תָּא חֲנִין, אֵי לֹא אוֹרִיְתָא דְּאַתִּיהִבָּת עַל יִדְוִי
דְּמִשְׁה גְּבִיאָה רַבָּה, לֹא הָוּ יִדְעַין בְּנֵי נְשָׂא
לְקַוְדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלֹא הָוּ מַזְכְּרִין לֵיהֶ. דְּהָא עַל
יִדְוִי דְּאוֹרִיְתָא אָוְלִיף בָּר נֶשׁ פּוֹלְחָנָא דְּמָאַרְיָה
וַאֲוֹקִיר לֵיהֶ לְקַוְדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִינּוֹן כֵּךְ בְּפֶבַר
את אַבִיךְ, לְקַבְּלִיהֶ דְּמִשְׁה אֵיהֶ.

דְּבָר אַחֲרָ, בְּפֶבַר אַת אַבִיךְ, דָא תֹּרַה שְׁבָכְתָב.
וְאַת אַפְּךְ, דָא תֹּרַה שְׁבָעַל פֶּה. דְּכַמָּה
דְּאָבָא יִהְיֵב שְׁפָעַ לְאִימָא, הַכִּי נְמִי תֹּרַה שְׁבָכְתָב
יִהְיֵב שְׁפָעַ לְתֹרַה שְׁבָעַל פֶּה. לֹא תְּرַצָּח לְקַבְּלִ
דְּרֵגָא דְּהָוָד דְּאַחִיד בֶּה אַהֲרֹן וּבְגִינּוֹן כֵּךְ לֹא תְּרַצָּח.
בְּגִינּוֹן דְּכֵד קְטָלִין לֵיהֶ לְבָר נֶשׁ, הַהְוָא זִינָא וְהָוָד

לשון הקורטש

בֵּן בְּפֶבַר אַת אַבִיךְ הוּא בְּגִנְדָר מִשְׁה.   של הנצח שָׁאחוּ בָה מִשְׁה וּמִשְׁפִיעַ לָהּ.
דְּבָר אַחֲרָ בְּפֶבַר אַת אַבִיךְ – וּו תֹּרַה
שְׁבָכְתָב.   וְאַת אַפְּךְ – וּו תֹּרַה שְׁבָעַל
פֶּה.   שְׁבָמוֹ שָׁאָבָא נוֹתֵן שְׁפָעַ לְאִימָא, כֵּךְ
גַּם הַתֹּרַה שְׁבָכְתָב נוֹתֵנת שְׁפָעַ לְתֹרַה
שְׁבָעַל פֶּה.   לֹא תְּרַצָּח – בְּגִנְדָר דְּרֵגָה שְׁלָל
הָהָוָד שָׁאחוּ בָה אַהֲרֹן, וּמְשׁוּם כֵּךְ לֹא
תְּרַצָּח.   מְשׁוּם שְׁבָאָשָׁר הַוְרָגִים לוֹ לְבָנָן
אָדָם, אָתוֹ זַיו וְהָוָד עַלְיוֹן שְׁעַלְיוֹ לְוַקְּחִים
וּמִבְּפֶר אַתָּה לְהַקְדּוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.   וּמִפְּנֵי

עלאה דעתליה נטליין מגיה. הִנֵּה הוא דברתיך (דניאל ו) יהודי נחפה עלי וננו' ובגין בך אזהר לוון קדשא בריך הוא לבני נשא, דההוא שופרא עלאה דיהיב עלייהוון שלא יטלון ליה מנהון ואיהו גמי רוזא דשלמא. ובגין כך קאים אהרן לכהנא ולנכדים נכסת קודשין, ועל פומיה בפר לעמך ישראל. לא תנאה ברוזא דצדיק דאחד ביה מאן דאחד ביה, ואיהו רוזא דחכמתא. דהא בנסת ישראל לא אתחברת אלא בהוא דהוו ליה ביסודה דעתמא וצדיק יסוד עולם.

דבר אחר, וכי אוליפנא ברוזא דמהימנותא, ביב"ד, לקיבול בנסת ישראל. לא תרצה, לקיבול דרגא דנצח". לא תנאה, לקיבול דרגא דהוו". דבר אחר, בבד לקיבול (בראשית א) יהיו מאורות דעובדא דברראשית. לא תרצה לקיבול (בראשית א) ישרצז הימים

לשון הקודש

מןנו. זהו שכתבוב (דניאל ו) יהורי נחפה עלי וננו', ומשום כך מוהיר להם הקירוש ברוך הוא לבני אדם, שאותו יפי עליון שנתן עליהם, שלא יקחו אותו מהם, והוא גם כן סוד השלים. ומשום בכך עומד אהרן לכהן ולשחת שחיתת קדשים, ועל פיו בפר לעמך ישראל. לא תנאה - בוגר דרגת הנזירות. לא תנאה - בוגר בוגרת ההוו". דבר אחר, בבד תנאה - בסוד של צדיק שאחו ביה מי

שְׁרֵץ נֶפֶשׁ חַיָּה, בְּגַין כֵּד נֶפֶשׁ חַיָּה לֹא תִּקְטוֹל. לֹא תִּנְאָף לְקַבֵּל (בראשית א') תֹּצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לִמְינָה, בְּגַין כֵּד לֹא תִּנְאָף בְּאַתְּתָא דָלָאו מִינָה, דָלָאו אִיחִי בַּת זָגָךְ.

דָבָר אַחֲרֵי הֵוָא סִיְמָא דְעַשֶּׂר אַמִּירָן דָאָרִיָּתָא, לְקַבֵּל עַתִּיקָא דְעַתִּיקָן רַאשִׁיתָא דְכָלָא, לְאַחֲדָא סֻפָּא בְּרִישָׁא, לְמַהְיוֹן כָּלָא חַד. וְהָא דָלָא שָׁאָרֵי בְּהֵו בְּקַדְמִיתָא, לְאוֹלְפָא רָזָא עַלְאָה עַד אָנוֹ אַתָּר אַתִּיהִיבָת לֵיהּ רְשׁוֹתָא לְמַשָּׁה, וּמִאָנוֹ אַתָּר קְבִיל אָוּרִיָּתָא מִזְעִיר אַנְפִין. אָמַר ז' אַמִּירָן, לְקַבֵּל ז' דְּרֵגֵין עַלְאַיִן דְרַמְיוֹן בְּקָרָא לְדָבָר יְיָ הַגְּדוֹלָה וּגּוֹן, וְעַד הַהּוּא אַתָּר אַסְתָּכָל מַשָּׁה דְבָתִיב (מקרא זה כתמונה לא נמצא בתורה, וראה שמות ל"ג י"א ודברים ל"ד י) פָנִים בְּפָנִים דְבָר יְיָ עִם מַשָּׁה. פָנִים דָא בָּרָא קְדִישָׁא, בְּפָנִים דָא

לְשׁוֹן הַקוֹדֶשׁ

(בראשית א') יְהִי מְאֹרֶת שֶׁל מְעֵשָׂה הַבְּלֵא אֶחָד. וְוַה שֶׁלָּא הַתְּחִיל בְּהַמִּינָה. לֹא תִּרְצָח - בְּנֵגֶד (שם) יְשַׁרְצָוּ הַמִּינָם שְׁרֵץ נֶפֶשׁ חַיָּה, מִשּׁוּם כֵּד נֶפֶשׁ חַיָּה לֹא תִּרְצָח. לֹא תִּנְאָף - בְּנֵגֶד (שם) תֹּצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לִמְינָה, מִשּׁוּם כֵּד לֹא תִּנְאָף בְּאַשָּׁה שֶׁלָּא מִינָה, שַׁהְיָא לֹא בַּת וּנְגַךְ.

דָבָר אַחֲרֵי - הוּא סִימָן שֶׁל עַשְׂרָה דְבָרוֹת הַתּוֹרָה, בְּנֵגֶד עַתִּיק הַעֲתִיקִים רַאשִׁית הַבְּלֵא, לְחַבֵּר סֻפָּר בָּרָאשָׁן, לְהִיּוֹת

ברתא. פְנִים דָא בְּרִית, בְּפְנִים דָא אַרְזֹן. וּכְיוֹן
דָא תְּחִבָּרוֹ, דָבֶר יֵי. וּמְאָן אַיְנוֹ, שְׁבֻעָה אַמְרָן.
דָא יְנוֹן (וְאַיְנוֹ) גַ' דָרְגֵין עַלְאֵין דָעֲתִיקָא קְדִישָׁא,
אַתְאִמְרוֹ לְקַבְּלִיהָן גַ' אַמְרָן בְּתָרָאֵין וְסַלִּיקָו
מַתָּהָא לְעִילָּא.

לא תְגַנּוּב, לְקַבְּלָא אִימָא עַלְאָה בִּינָה דִינְקָא
מְחַכְמָה, וּמְאָן דָאִית בִּיה בִּינָה, אַקְרֵי מְבִין
דָבָר מַתּוֹךְ דָבָר, כִּמְאָן דָגְנִיב וְגַסְבָּה מָה דָאִית
בְּלִבָּא דְחַכְמָם דָאָולִיף לֵיה חַכְמָתָא. וְאוֹרִיְתָא דָאָף
עַל גַב דָאַשְׁתָּרִי לְגַבְיהָ בִּינָה לִינְקָא מְחַכְמָה, גַנְגִּיבָה
אִית מְסִטָּרָא אַחֲרָא דָאָסִיר, וְאִמְרָה לֹא תְגַנּוּב סְתָם.

לא תְעַנָּה בְּרָעָה, לְקַבְּלָא דָרְגָא עַלְאָה דְחַכְמָתָא
דָהָא בָּר נְשָׁה לֹא יְכַיל לְאַתְבָא פַתְגָם, אֶלָא
בְגַיְן דָרְגָא דָרְגִּחָא עַלְאָה דְחַכְמָתָא דָאִית בִּיה.

לשון הקודש

ובְיוֹן שְׁהַתְּחִבָּרוֹ, דָבֶר הַ. וּמַי אַלְוִי? וּלְוֹקָח מָה שִׁישׁ בְּלִבּוֹ שֶׁל הַחַכְמָם שְׁלִמָד
שְׁבֻעָה הַדְבָרוֹת. שָׁאָלוּ (טו) שֶׁלֹש אַוְתָה
מְרִגְנוֹת עַלְיוֹנוֹת שֶׁל הַעֲתִיק הַקְדוּשָׁה,
נְאִמְרוֹ בְגַנְגָן שֶׁלֹשָׁה דְבָרוֹת אַחֲרּוֹנִים
וְעוֹלִים מְפַטָּה לְמַעַלָה.

לא תְגַנְבָּה – בְגַנְגָן אַמְרָה עַלְיוֹנָה, בִּינָה,
שְׁיוֹנָקָת מְחַכְמָה. וּמַי שִׁישׁ בָו בִּינָה,
נִקְרָא מְבִין דָבָר מַתּוֹךְ דָבָר, בָמַי שְׁגַנְגָב

הַדָּא הוּא דְכֹתְבֵב (איוב ט"ו) הַחֲכָם יַעֲנֵה דְעַת רֹוחַ. וַאֲפָלָגְבָב דְהַאֲיַ עֲגִיה דְאַיְהַ עֲגִי, אִית בָּהּוּ קִיּוֹמָא דְעַלְמָא וִסְיוּעָא לְעַלְמָא לְמַנְדָע לְמַאֲרִיה, וְאַיְהַ בְּרֹזָא דְמַהִימְנוֹתָא. אִית עֲגִיה מַסְטָרָא אַחֲרָא דְאָסִיר. הַדָּא הוּא דְכֹתְבֵב, לֹא תַעֲנֵה וְגוּ.

לֹא תַחְמוֹד, לְקַבֵּל דְרָגָא סְתִימָא עַלְאָה דְכָל מַחְשָׁבָן בֵּיהַ תַּלְיַין, וַלְיתַ בְּעַלְמָא דִינְגְּדוּ הַהְוָא דְרָגָא, בְּגַיְן דְאַיְהַ סְתִימָא דְסְתִימַיִן. וּכְדָלֵיק בַמַחְשָׁבָה עַלְאָה טְמִירָא, בָּרָא עַלְמָא עַלְאָה עַלְמָא תַתָּאָה בְּרָגְעָא הַדָּא הוּא דְכֹתְבֵב (ישעה מ"ח) יַעֲמֹדוּ יְחֻדָוִו, וְהַהְיָא מַחְשָׁבָה סְתִימָא. וּבָר נְשָׁא אִית לֵיהַ מַחְשָׁבָה סְתִימָא, דְלִית דִידָע בָהּ אַלְאָ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הַוָא בְלַחְזֹודָוִי. וְיַהְבָה בֵּיהַ בְּבָר נְשָׁא לְמַחְשָׁבָה מַיְלַיְן דְאוֹרִיְתָא, מַיְלַיְן דְמַצּוֹה. בְּגַיְן (קההיא)

לשון הקוריש

רֹוחַ עַלְיוֹנָה שֶׁל הַחֲכָמָה שִׁישָׁ בּוּ וְהַ שְׁבָתּוֹב (איוב ט) הַחֲכָם יַעֲנֵה דְעַת רֹוחַ. וְאֲפָלָגְבָב שְׁחוֹא סְתוּם הַסְּתוּמִים. וּכְאַשְׁר עַלְהָ בַמַחְשָׁבָה עַלְיוֹנָה נִסְתְּרָת, בָּרָא עַלְמָם הַעֲלִיּוֹן וְעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן בְּרָגְעָא אַחֲרָ, וְהַיָּא שְׁבָתּוֹב (ישעה מ"ח) יַעֲמֹדוּ יְחֻדָוִו, וְהַהְיָא מַחְשָׁבָה סְתוּמָה. וּבָנְ אָדָם יִשְׁלַׁא מַחְשָׁבָה סְתוּמָה, שָׁאַיְן שִׁינְדָע בָהּ אַלְאָ מַחְשָׁבָה סְתוּמָה, שָׁאַיְן שִׁינְדָע בָהּ אַלְאָ הַקְדּוֹשָׁ בָרוֹךְ הַוָא בְעַצְמוֹ, וְנוֹתֵן בּוּ בְבָנָן אָדָם לְחַשֵּב דְבָרִי תֹורָה, דְבָרִי מַצּוֹה, עַלְיוֹנָה שֶׁבֶל הַמַחְשָׁבּוֹת בָהּ תְּלִוּוֹת,

זה הוא מהשָׁבָה עלְאָה נֶגֶד אַתְרָא מִבּוּעֵין דִילָה לְאַתְרָא
דְּחַכְמַתָּא וְלֹא אַתְפְּרֵשׁ בְּלָל.

ומהאי חכמתא עלְאָה נֶפְקַת תּוֹרָה וְנֶגֶד
שְׁקוּיוֹתָה עַד הַהּוֹא אַתְרָא דְּחַכְמָה תַּתְאָה
דְּאַקְרֵי מְצֻוָּה. וְעַל דָא מָאוֹ דְּחַשִּׁיבׁ לְמַעַבֵּד מְצֻוָּה
בְּאַילּוּ עֲשָׂאָה, בְּגַין דְּגָרִים לְמִיתִי סְפּוֹקָא דְּבָרְכָאָן
מְהַהְיָה מַחְשָׁבָה עַלְאָה עַד אַתְרָ דְּאַקְרֵי מְצֻוָּה.
ובאילו עֲשָׂאָה, בְּמַה דְּאַתְּ אָמַר, (במדבר ט"ו) וְעַשְׂיָתָם
אָוֹתָם. ומַחְשָׁבָה דָא רִישָׁא דְּכֹלָא וְאַף עַל גַּב
דְּבָסְטָרָא דְּמַחְשָׁבָה עַלְאָה אַתְיִיחַב לֵיה רְשׁוֹתָא
לְמַלְיָן דְּמְצֻוָּה. מִילְיָן, דְּלָאוּ מְצֻוָּה אַסְירִין, הָדָא
הוּא דְּכַתִּיב לֹא תַּחֲמוֹד.

וְתָא חַזִי, מַאי טַעַמָּא כוֹלָהוּ אַמִּירָן לְקַבֵּל כָּל
בְּתָרָא וּבְתָרָא, מְצֻוָּת עֲשָׂה בְּאַתְרָא דְּתַזִּי

לשון הקידוש

כדי (שאומתא) שאורתה מהשָׁבָה עַלְיוֹנָה
תִּמְשִׁיךְ גְּבִיעוֹת שְׁלָה לְמַקּוֹם הַחַכְמָה
וְלֹא יִפְרֵד בְּלָל.
ומזוֹ הַחַכְמָה הַעַלְיוֹנָה יוֹצְאת תּוֹרָה,
וְגַמְשַׁךְ הַשְּׁפָעָ שְׁלָה עַד הַמָּקוֹם הַהוּא
שֶׁל הַחַכְמָה הַתְּחִתּוֹנָה שְׁנִקְרָאת מְצֻוָּה.
וְעַל זה מי שְׁחוֹשֵׁב לְעַשּׂוֹת מְצֻוָּה, באילו
עֲשָׂאָה, מִשּׁוּם שְׁגֹורָם לְהַבִּיא שְׁפָעָ שֶׁל
ברכוֹת מהשָׁבָה הַעַלְיוֹנָה הַהּוֹא עַד

לֵיה וּמְצֹות לֹא תַעֲשֶׂה בְּאֶתְרָא דְּחוּי לֵיה. וְאַינְנוּ תַּלְתָּא בְּתֻרָא אִינְנוּ לֹא תַעֲשֶׂה מִבְּלַלָּא דְּעַשָּׂה, כִּדְאֹקִימָנָא בְּכָלָהוּ. אַף עַל גַּב דְּהָאִ שְׁרִי, הָאִ אָסִיר. בְּגַנְוּ דְּאַינְנוּ לְקַבֵּל עֲתִיקָא דְּעַתִּיקָן דְּחַסְד וּרְחַמִּים גְּדוֹלִים תַּלְיִין בֵּיה וְלֹא אַתְּחוּי אֶלְאָ לְמְצֹות עַשָּׂה. בְּגַנְוּ בְּךָ דִּיקָמְנִיהוּ דְּלֹא יַתְּפִגְיָה בָּר נְשָׁה (בְּהַזְּדוּל) לְסִטְרָא אַחֲרָא וּרְשִׁים לְהוּ בְּמְצֹות לֹא תַעֲשֶׂה וְאוֹהֵר לֹזֶן לְבָנִי נְשָׁא בְּלָאוֹן, עַל הָאִ אַמְּרִיה בְּתֻרָא, דְּאַיְהִי כְּלָלָא דְּאָרְבִּיתָא.

וּמְאן דְּעַבְרָעַל הָאִי, בְּאַילּוּ אַעֲבָרָעַל בָּל אָוּרִיְתָא. בְּגַנְוּ דְּאַיְהוּ לְעַילָּא רְאַשִּׁיתָא דְּכֹולָא, כְּלָלָא דְּכֹלָא. וְאֵי בָּר נְשָׁה עַבְרָעַל הָאִי וְאַסְטִי מְחַשְּׁבָתִיה מְאַוְרָחִין דְּאָרְבִּיתָא, בְּדַיִן אַתְּדַבְּקָה בְּסִטְרָא אַחֲרָא דְּשָׁקָר, וּבְדַיִן אָתִי לִידֵי לֹא תַעֲנָה בְּרַעַד וְגוֹ. כִּדְאַשְׁבָּחָן גַּבְיִ אַחֲאָב דְּחַמִּיד

לְשׁוֹן הַקוֹדֶשׁ

שָׁרָאוִי לְהַן. וְאַלוּ שֶׁלְשָׁה אַחֲרוֹנִים, אַלוּ אָוֹתָם לְבָנִי אָדָם בְּלָאוּ עַל וְהַדְבֵר הַאֲקָרוֹן, שְׁהָיָא בְּלָלוֹת הַתוֹרָה. וְמי שָׁעוּבָר עַל וְהַבָּאַלּוּ עַבְרָעַל בָּל הַתוֹרָה, מְשׁוּם שְׁהָוָא לְמַעַלָּה רְאִשָּׁית שְׁלַה הַפְּלָל, בְּלָלוֹת הַפְּלָל. וְאַם בְּנֵ אָדָם עַבְרָעַל וְהַהְטָה מְחַשְּׁבָתוֹ מִדְרָכִי אֶלְאָ לְמְצֹות עַשָּׂה. מְפַנֵּי בְּנֵ דִיק מִמְּה שְׁלָא יִפְנֵה בְּנֵ אָדָם (בְּהַזְּדוּל) לִצְדָּק אַחֲרָה, וְסַטְן אָוֹתָם בְּמְצֹות לֹא תַעֲנָה בְּרַעַד וְגוֹ, בְּמוֹ

ברמא דגבות ובדין אסחדו עליה שקרא. ומהאי
 אתי בר נש למעבר על בלהו אמיון. אבל פד
 איהו איזיל באורה דאוריתא וחשיב באוריתא
 ובפקידוי, דין אתפסת היה מחשבה בכלהו
 דרגען מסטרא דאמת מסטרא דמהימנותא עללה.
 ותא חוי דהא געיצין כויהו אמיון דלא
 לאסטה מהשכתיה ורעותיה לסטרא אחרא.
 ובר בר נש מתדבק בהאי, דין בלהו עלמין
 מתמלאן ברבן עלאין דגדיין מעתיקא סתימה
 דיללה: (עד כאן מההשומות).

לא תרצה. לא תגנַב. לא תגנַב. (שמות כ לא). פסקא
 טעם בא כל הגי תלת. ואי לא דין פסקא טעם,
 לא הוי תקונא לעלמין. ויהא אסיר לו לקטלא
 נפשא בעלם, אף על גב דיעבור על אוריתא.
 אבל במה דין פסקא טעם, אסיר, ושרי.

לשון הקודש

שפטינו אצל אחאב שחרם הרים של נבות ואו העיריו עלייו שקר. ומכאן בא בין אדם לעבר על כל הרבות. אבל כאשר הוא חולך בדרכי התורה וחשוב בתורה ובמצוותיה, או מתרפסת המחשבה היה בכל המדיניות מצד האמת, מצד האמונה העלונה. ובא ראה שהרקי קביעות בכל הרבות

לא תנאה. اي לאו דפֿסקא טעמא, אסיר אַפְּילוֹ לאולדא, או למחדי באתייה חדויה דמצוה. ובמה דפֿסקא טעמא, אסיר ושרי.

לא תגנוב. اي לאו דפֿסקא טעמא, זהה אסיר אַפְּילוֹ למגניב דעתך דרביה באורייתא. או דעתך דחכם, לאסתכלא ביה. או דינא דדאיין דינא לפום טענה, דאצטראיך ליה למגניב דעתך דרמאנא, ולמגניב דעתך דתרזוייה, לאפקא דינא לנויה. ובמה דפֿסקא טעמא, אסיר ושרי.

לא תעננה ברעך עד שקר. (שמות כ) הבא לא פסקא טעמא, בגין דאסיר הוא כלל כלל. ובכל מילוי דאורייתא, קדשא בריך הוא שי רzion עלאיין, ואולייף בגין נשא ארחה, לאתתקנא בה, ולמחד

לשון הקידש לעולמות, וכייה אסור לנו להרג נפש בעולם, אף על גב שייעבר על התורה. אבל במה שיש הפסיק טעם - אסור שניהם כדי להוציא את הדין לאור. ובמה שמשפטיק הטעם - אסור ומתר.

לא תנאה - אם לא טעם מפסיק, אסור אפלו להוליד או לשמח באשתו שמחות מצוה, ובמה שהטעם מפסיק - אסור מטהר.

לא תגנוב - אם לא היה טעם מפסיק, היה אסור אפלו למגניב דעת של רבוי

בָּה. בִּמְהַדֵּת אָמֵר, (ישעה מה) אָנָּי יְיָ אֱלֹהִיךְ מִלְּפָדֶךְ לְהֽוּעֵיל מִדְּרִיבֶךְ בְּדֶרֶךְ תְּלֵךְ.

אָוֹף הַכִּי, (שמות כ) לֹא תִּחְמֹד, לֹא פְּסִיק טֻعָמָא בְּלָל. וְאֵי תִּימַּא, אֲפִילוֹ חַמְזָדָא דָאָרְבִּיתָא אָסִיר, כִּיּוֹן דְּלָא פְּסָקָא. תָּא חַזִּי, בְּכָלְהוּ עֲבָדָת אָרְבִּיתָא בְּלָל, וּבְהָאֵי עֲבָדָת פְּרָט. בֵּית רָעָךְ שְׁדָהוּ וּעֲבָדוּ וְגוֹן, בְּכָל מִילִּי דְעַלְמָא. אֲבָל אָרְבִּיתָא, אֵי הַמְזֹדָת תְּדִיר, שְׁעַשְׂעוּם, גַּנוּי דְחַיִּים, אַרְבָּא דִיּוּמִין, בְּעַלְמָא דִין וּבְעַלְמָא דָאָתִי.

הַגִּי עַשֶּׂר אַמִּירָן דָאָרְבִּיתָא, אַיּוֹן בְּלָא דְכָל פְּקוּדִי אָרְבִּיתָא, בְּלָא דְעִילָּא וִתְתָא, בְּלָא דְכָל עַשֶּׂר אַמִּירָן דְבָרָאשִׁית. אַלְיָן אַתְּחַקְקָיו עַל לִוְיחִי אַבְגִּינִּין, וּכְלָל גַּנוּי דְהַווּ בָּהּוּ, אַתְּחַזּוּן לְעִינִיגִידָוּן דְכָלָא, לְמַגְדָּע וּלְאַסְתְּבָלָא בְּרַזְאָ דְתְרִיְּגָ פְּקוּדִין

לשון הקידוש

שֶׁנָּאָמֵר (ישעה מה) אָנָּי הָאֱלֹהִיךְ מִלְּפָדֶךְ לְהֽוּעֵיל מִדְּרִיבֶךְ בְּדֶרֶךְ תְּלֵךְ. אַתְּ בָּאוּן לֹא תִּחְמֹד, לֹא פְּסִיק טֻעָם כִּלְלָא שְׁלָמָה אֲמִירָות הַלְלוֹ שֶׁל הַתּוֹרָה הַנְּכָלָל. וְאֵם תָּאמָר, אֲפִילוֹ חַמְזָדָא מִפְּסִיק שֶׁל הַתּוֹרָה אָסָור, כִּיּוֹן שְׁלָא מִפְּסִיק הַטָּעַם? בָּא וּרְאָתָה, בְּכָלְמַעַשְׂתָּה הַתּוֹרָה בְּלָל, וּבְזָהָעַשְׂתָּה פְּרָט. בֵּית רָעָךְ שְׁדָהוּ וּבְהָזָה וְגוֹן, בְּכָל דְבָרִי הַעוֹלָם. אֲבָל הַתּוֹרָה הִיא תְּמִיד חַוְמָדִים אַוְתָה,

דָּאָרְיִיתָא דְּכָלְילָן בְּהֵו, כֹּלֶא אֲתַחְזֵי לְעִינֵינוּ, כֹּלֶא
אֵיהוּ בְּסֶכֶלְתֵנוּ, לְאַסְתָּבָלָא בְּלֵבָא דִּישְׂרָאֵל בְּלֵהֵגָן,
וְכֹלֶא הֵזָה נְהֵר לְעִינֵינוּ.

בְּהַהְזָא שְׁעַתָּא, כֹּל רְזִין דָאָרְיִיתָא, וְכֹל רְזִין
עַלְאיָן וְתַתָּאֵין, לֹא אַעֲדֵי מִינֵינוּ. בְּגִין
דְּהֵוּ (דף צ"ד ע"א) חַמְּפָאָן עִינָא בְּעִינָא, זַיו יַקְרָא
דְּמֶרְיִהּוֹן, מַה דָּלָא הֵזָה בְּהַהְזָא יוֹמָא, מִיּוֹמָא
דְּאַתְּבָרִי עַלְמָא, דְּקַוְידָשָא בְּרִיךְ הֵזָה אַתְּגָלִי בַּיַּקְרִיה
עַל טֹּרָא דְּסִינִי.

וְאֵי תִימָא, הָא תְּגִינָן דְּחַמְּמָאת שְׁפָחָה עַל הַיּוֹם, מַה
דָלָא חַמְּמָא יְחֻזְקָאֵל גְּבִיאָה, יְכֹול בְּהַהְזָא יוֹמָא
דְּקַאִימָו יִשְׂרָאֵל עַל טֹּרָא דְּסִינִי. לֹאו הַכִּי. בְּגִין
דְּהַהְזָא יוֹמָא דְּקַיִימָו יִשְׂרָאֵל עַל טֹּרָא דְּסִינִי,
אַעֲבָר זֹהָמָא מִפְּנֵיהָו, וְכֹל גּוֹפִין הָוּ מִצְחָצָהָן,

---

לְשׁוֹן הַקוֹדֶשׁ

בְּהָם, הַפְלָל נְرָאָה לְעִינֵים, הַפְלָל הוּא שְׁחַקְרוֹשׁ בְּרוֹךְ הוּא הַתְּגִלָּה בְּכָבוֹדוֹ עַל
בְּתִבְונָה, לְהַתְּבֹונָה בְּלֵב שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל,
וְהַפְלָל הָיָה מְאֵיר לְעִינֵיהם. **בְּאֹזֶת** שָׁעָה כָּל סְדוּרֹת הַתּוֹרָה וְכָל
הַסְּדוּרָה הָעֶלְיוֹנִים וְהַתְּפִתְחָותָנִים לֹא זַוו
מִהָּם, מִשּׁוּם שְׁהִי רֹאִים עֵין בְּעֵין אֶת
זַיו בְּבוֹדָרְבָּונָם - מִה שְׁלָא הָיָה בָּמוֹ
אָוֹתוֹ הַיּוֹם מִיּוֹם שְׁגָבָרָא הָעוֹלָם,

בצחצחה דמלאכין עלאין, بد מטלבשן בלבושי מצחצחן, לمعد שליחותא דמריהון.
ובההוא מלבושא מצחצחה, עאלין לאשא, ולא רחלין. בגונא דההוא מלאכა דמנוח, بد אתחזוי ליה, ועאל בשלהובא, וסליק לשמייא, דבטיב, (שופטים יג) ויעל מלאך יי' בלubb המזבח. ובדר אעבר מנינויה ההוא זהמא, אשთארו ישראל גופין מצחצחים بلا טנופה כלל, ונשפתין לנו פוזהרא דركיעא, לכבלא נהורא.

הבי הוא ישראלי, דהו חמאן ומסתבלו גו יקרה דמריהון, מה דלא הויubi על ימא, דלא אתחבר זהמא מנינויה בההוא ומנא. זהבא בסיני דפסקא זהמא מגופא, אפלו עופרין דבמעי אמן, הוא חמאן ומסתבלו ביקרא דמריהון. ובלהו קבilio כל חד וחד, בדקא חי ליה.

לשון הקודש

בצחצחות של מלכים עליוניםאותה זמה, נשארו ישראל גופים בשמלהבים מצחצחים בלבושים מצחצחים לעשות את שליחות רבונם.
יבאותו מלבוש מצחצח נכסים לאש בעדים כבוד רבונם, מה שלא היה בכך על מנות, שנראה לו ונכנס בשלהבת ועלה לשמיים, שבתוב (שופטים יג) ויעל מלאך ה' בלubb המזבח. ובשבירה מהם

וְהַהּוּא יוֹמָא, הַזָּהָר חִדּוּה קָמֵי קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
בַּתִּיר מִיּוֹמָא דְאֲתָבֵרִי עַלְמָא, בְּגִינֵן דִיּוֹמָא
דְאֲתָבֵרִי עַלְמָא, לֹא הַזָּהָר בְּקִיּוֹמָא, עַד דְקַבְּילָוּ
יִשְׂרָאֵל אֲזִירִיתָא, דְכַתִּיב (ירמיה לג) אָם לֹא בְּרִיתִי
יוֹמָם וּלְילָה חֶקְוֹת שְׁמִים וְאֶרְץ לֹא שְׁמַתִּי.

כִּינֵן דְקַבְּילָוּ יִשְׂרָאֵל אֲזִירִיתָא עַל טוֹרָא דְסִינֵי,
כְּדִין אֲתָבֵסָם עַלְמָא, וְאֲתָקִימָוּ שְׁמִיא
וְאֶרְעָא, וְאֲשֶׁתְמֹדֵע קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִילָא וְתָתָא,
וְאִסְתָּלָק בְּיִקְרֵיה עַל פָלָא. וְעַל הַהּוּא יוֹמָא כְתִיב
(תהלים צג) יי' מֶלֶךְ גָאות לְבִשׁ יי' עֹז הַתָּאֹזֶר.
וְאֵין עֹז, אֶלָא תֹרָה. שֶׁנָּאָמַר (תהלים כט) יי' עֹז לְעַמּוֹ
יִתְעַנֵּן יי' יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בְשָׁלוֹם. בְּרוֹךְ ה' לְעוֹלָם
אָמֵן וְאָמֵן.

לשון הקודש

רואים ומסתכלים בכבוד רבונם, וכולם
קיבלו כל אחד ואחד בראיו לו.
וזאתו يوم קיוה שמה לפניהם קדוש
ברוך הוא יותר מן היום שנברא
העולם, משום שהוא שנברא העולם
לא היה בקיום עד שקיבלו ישראל
תורה, שנאמר שם כט) ה' עוז לעמו יתען ה'
יום ולילה חקות שמים ואرض לא
אמן ואמן.

פָּרִישַׁת מְשֻׁפְטִים

פָתָח ר' שְׁמֻעוֹן וְאָמֵר, (שמות כא) וְאֶלְהָה הַמְשֻׁפְטִים תְּשִׂים אֲשֶׁר לְפָנֵיכֶם, תַּرְגּוּם, וְאֶלְיָהוּ דִינְיָא דְתִסְדֵּר קָרְדְמִיהּוּן. אֶלְיָהוּ אִינְנוּ סְדוּרֵין הַגְּלָגְלָלָא, דִינְיוּן הַגְּשָׁמְתִין, דְאַתְדָנוּ כָל חָד וְחָד לְקַבֵּל עָזְנִשִּׁיה.

כִּי תִקְנָה עָבֵד עַבְרִי שְׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֵד וּבְשִׁבעִית יֵצֵא לְחַפְשֵׁי חָגָם. (שמות כא) חַבְרִיאָא, עִידָן חַבָּא, לְגַלְּאָה כִּמָה רְזִיוֹן טְמִירִין הַגְּלָגְלָלָא. כִּי תִקְנָה עָבֵד עַבְרִי שְׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֵד. בְּדַ גְּשָׁמְתָא אַתְחִיבָת בְּגַלְגְּלָלָא, אִם הִיא מִסְטָרָא דְהַהְוָא עָבֵד מִטְטָרוֹן, דְאֵינוֹ בְּלִיל שִׁית סְטוּרִין, בְּתִיב בֵּיה שְׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֵד, גַּלְגְּלָיָין דִילָה לֹא מִתְחִיבָא אֶלְאָ שִׁית שָׁנִין, עד דְאַשְׁלִימָת שְׁשׁ דְרִגְיוֹן, מְהַהְוָא אֶתְר דְאַתְגְּטִילָה.

לְשׁוֹן הַקוֹדֵשׁ

וּבְשִׁבעִית יֵצֵא לְחַפְשֵׁי חָגָם. חַבְרִים, הַחֲמִין בָּעֵת לְגַלְוֹת בִּמְהָה סּוֹדוֹת נְסָפְרִים שֶׁל הַגְּלָנוֹל. כִּי תִקְנָה עָבֵד עַבְרִי שְׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֵד, בְּשָׁהָגְשָׁמָה הַתְּחִיבָה בְּגַלְנוֹל, אִם הִיא מִצְדָ אַוְתוֹ הַעֲבֵד אַוְתָם סְדוּרִים שֶׁל הַגְּלָנוֹל, דִינְיוּן הַגְּשָׁמְתִין שְׁנָדוּנוּ כָל אֶחָד וְאֶחָד לְקַבֵּל עֲנָשָׂו. כִּי תִקְנָה עָבֵד עַבְרִי שְׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֵד לֹא מִתְחִיבָת אֶלְאָ שְׁשׁ שָׁנִים, עד

פָתָח רַבִּי שְׁמֻעוֹן וְאָמֵר, וְאֶלְהָה הַמְשֻׁפְטִים אֲשֶׁר תְּשִׂים לְפָנֵיכֶם. תַּרְגּוּם: וְאֶלְיָהוּ דִינְיָא דְתִסְדֵּר קָרְדְמִיהּוּן. אֶלְהָה אִינְנוּ סְדוּרֵין שֶׁל הַגְּלָנוֹל, דִינְיוּן הַגְּשָׁמְתִין שְׁנָדוּנוּ כָל אֶחָד וְאֶחָד לְקַבֵּל כִּי תִקְנָה עָבֵד עַבְרִי שְׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֵד

אבל אם נשמה תא היא מסתרא דשכינהה, דאייה
שביעית ודעאי מה בתיב, ובשביעית יצא
להחמי חנום, דצדיק, ודעאי לית ביה מלאה, כיון
דלית ביה מלאה, לית ביה שעבוד. ונשמה
דאיה מטהן, אתרם בה ובשביעית יצא להחמי^{חנום, לית בה שעבוד.}

אדרכבי, הא (דף צ"ד ע"ב) סבא נחת לנבייה, אמר ליה,
אי הבי, רבוי, מה תוספת לנשמה
דאיה מנה, דאתמר בה, (שמות כ) לא תעשה כל
מלאה אתה ובנד ובתך ועבדך וגנו.

אמר ליה, סבא סבא, ואית שאל דא, דודאי האי
על נשמה דצדיק אתמר, דאף על גב
דאתייב לאחתא בגולגולא בכל אלין, אפילו בעדר
ואמה, ובערן דאיינז אופנים, או בכל חין, דמגנון

לשון הקידוש

שפשלימה שיש דרגות מאותו מקום בין קד ירד חוקן אלין, אמר לו, אם בך
רבוי, מה תוספת לנשמה שהיא ממנה,
שנאמר בה (שמות כ) לא תעשה כל
מלאה אתה ובנד ובתך עבדך וגנו?
אמר לו, זקן זקן, ואית שואל את זה?
שודאי זה נאמר על נשמה הצדיק, שאף
על גב שהתייב לרמת בגולגול בכל
אליה, אפילו בעדר ואמה, ובהמות שהם
אופנים, או בכל החיים שטחים נשמות
חנום, אין בה שעבוד.